Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004051

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-11-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колесникова Ольга Леонідівна
2. Olga L. Kolesnykova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCHID ID: 0009-0000-4407-0033

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 23-12-2025

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11281

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.38, 76.29.38.17

Тема дисертації:

1. Клініко-імунологічне обґрунтування ролі вітаміну D в ефективності алерген-специфічної імунотерапії у пацієнтів з сенсибілізацією до пилку амброзії

2. Clinical and immunological substantiation of the role of vitamin D in the effectiveness of allergen-specific immunotherapy in patients sensitized to ambrosia pollen

Реферат:

1. Робота присвячена проведенню алерген-специфічної імунотерапії (АСІТ) у пацієнтів з алергічним ринітом (АР), сенсибілізованих до пилку амброзії. Медико-соціальна значущість питання підкреслюється тим, що сезонний алергічний риніт залишається однією з найважливіших проблем сучасної системи охорони здоров'я як поширена хронічна хвороба серед дорослих пацієнтів, що значно впливає на якість їх життя. При цьому саме алергія на пилок амброзії є однією з найпоширеніших у Світі. Традиційна терапія АР (назальні кортикостероїди, деконгестанти та антигістамінні препарати) здебільшого спрямована на усунення симптомів і діє переважно локально. Саме тому особливе місце в сучасній практиці посідає АСІТ. Реакція на АСІТ не однакова у всіх пацієнтів і залежить від низки факторів, тому було запропоновано додавання вітаміну

D (BD) як потенційного ад'юванта, що здатний впливати на результат імунотерапії. Таким чином, задача обґрунтування ролі BD в ефективності ACIT у пацієнтів з алергічним ринітом та сенсибілізацією до пилку амброзії шляхом оцінки його впливу на імунну відповідь і клінічні прояви захворювання на цей момент залишається відкритим і потребує додаткового вивчення, що й обумовило актуальність даного дослідження. Мета дослідження. Обґрунтувати роль вітаміну D в ефективності алергенспецифічної імунотерапії у пацієнтів із сенсибілізацією до пилку амброзії шляхом оцінки його впливу на імунну відповідь та клінічні прояви алергічного риніту. Для досягнення поставленої мети були визначені наступні завдання. 1. На підставі вивчення клінічних даних, лабораторних та молекулярних методів досліджень проведених за критеріями ARIA (2019) визначити біомаркери алергічного запалення та рівень 1,25(OH) вітаміну D у пацієнтів із сезонним алергічним ринітом, сенсибілізованих до пилку амброзії. 2. Оцінити вираженість проявів алергії за допомогою візуальної аналогової шкали (VAS) запропонованої ARIA (2019) і частоту використання топічних глюкокортикостероїдів (тГКС) та антигістамінних препаратів (АГ) у пацієнтів із сезонним АР, сенсибілізованих до пилку амброзії, в процесі проведення ACIT без додавання BD та з додаванням BD. 3. Проаналізувати рівні загального IgE і специфічного IgE до алергенів пилку амброзії та динаміку функціональної активності клітин периферичної крові з вироблення цитокінів у пацієнтів із сезонним алергічним ринітом, сенсибілізованих до пилку амброзії, в процесі проведення ACIT без додавання BD. 4. Проаналізувати рівні загального IgE і специфічного IgE до алергенів пилку амброзії та динаміку функціональної активності клітин периферичної крові з вироблення цитокінів у пацієнтів із сезонним алергічним ринітом, сенсибілізованих до пилку амброзії, в процесі проведення ACIT з додаванням BD. 5. На основі порівняння двох груп з'ясувати клінічну та прогностичну значущість додавання BD при проведенні ACIT у пацієнтів із сезонним АР, сенсибілізованих до пилку амброзії. До дисертаційного дослідження було включено 125 пацієнтів з алергічним ринітом із сенсибілізацією до пилку амброзії, яким була проведена ACIT. Усіх пацієнтів було поділено на 2 групи відповідно до методики проведення ACIT (ACIT чи комбінація ACIT з BD), яку використовували для лікування АР. Клінічні дослідження проведено відповідно до національних і міжнародних вимог із біоетики за схвалення Комісії з питань етики Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. Були використані наступні методи дослідження: клінічні (анамнестичний, анкетування, огляд, оцінка ступеня контролю АР за VAS та частота використання тГКС і АГ); лабораторні (визначення рівня сироваткового 1,25(OH) BD, загального рівня IgE та специфічного IgE до алергенів пилку амброзії, функціональної активності клітин периферичної крові з вироблення цитокінів (прозапальних та протизапальних: IL-4, IL-10, IL-13, TGFп і IFN-п); статистичні методи для обробки отриманих результатів (статистичний пакет IBM SPSS Statistics Base v.22, STATA 19 and R). Перед початком застосування ACIT рівень tIgE в усіх пацієнтів першої групи перевищував референтні значення та складав 287,8±114,7 kU/l. Через рік після початку лікування tIgE недостовірно підвищився до 313,9±117,0 kU/l ($p > 0,2$), через 2 роки недостовірно знизився до 297,6±115,8 kU/l ($p > 0,4$). Таким чином, за 2 роки застосування ACIT концентрація tIgE статистично значуще не змінювалася. IgEAmb a1 також не зазнав суттєвих змін у групі 1 впродовж двох років. До лікування він складав 22,2±11,1 kUA/l. Через рік від початку лікування IgEAmb a1 недостовірно підвищився до 23,5±12,1 kUA/l ($p > 0,5$), через 2 роки недостовірно знизився до 21,7±13,2 kUA/l ($p > 0,4$). Таким чином, і цей показник статистично значуще не змінювався протягом двох років застосування ACIT.

2. This research work study allergen-specific immunotherapy (ASIT) in patients with allergic rhinitis (AR) sensitized to ambrosia pollen. The medical and social relevance of the topic highlights the fact that seasonal allergic rhinitis remains one of the most critical problems of modern health care, as a widespread chronic disease among adults that significantly affects their quality of life. Moreover, ambrosia pollen allergy is the most common worldwide. Conventional therapy for allergic rhinitis (nasal corticosteroids, decongestants, and antihistamines) is aimed primarily at symptom relief and has mostly local effects. That is why ASIT takes a special place in current clinical practice. However, the response to ASIT is not uniform across patients and depends on a number of factors. Therefore, the addition of vitamin D (VD) has been proposed as a potential adjuvant capable of influencing the outcome of immunotherapy. Thus, the aim is to provide a rationale for the role of VD in the effectiveness of ASIT in patients with AR sensitized to ambrosia pollen—impact on immune response and clinical manifestations remains

an open question, which determined the relevance of this research. Research objective. Provide a rationale for vitamin D effectiveness in allergenspecific immunotherapy in patients sensitized to ragweed pollen by evaluating its impact on immune responses and the clinical manifestations of allergic rhinitis. To achieve this goal, the following objectives were defined. 1. Based on clinical, laboratory and molecular methods in accordance with ARIA (2019) criteria to identify biomarkers of allergic inflammation and assess the level of 1,25(OH) vitamin D in patients with seasonal allergic rhinitis sensitized to ambrosia pollen. 2. To assess the intensity of allergic symptoms using Visual Analogue Scale (VAS) recommended by ARIA (2019), and to analyze the frequency of topical glucocorticosteroid (tGCS) and antihistamine (AH) use in patients with seasonal allergic rhinitis sensitized to ambrosia pollen, in the context of ASIT administered without and with adjunctive vitamin D. 3. Examine total IgE levels, ambrosia pollen-specific IgE, and the dynamics of cytokine-producing functional activity of peripheral blood cells in patients with seasonal allergic rhinitis sensitized to ambrosia pollen, during the course of ASIT administered without vitamin D supplementation. 4. To analyze the levels of total IgE and ambrosia pollen-specific IgE, and the dynamics of cytokine-producing functional activity of peripheral blood cells in patients with seasonal allergic rhinitis sensitized to ambrosia pollen, in the context of ASIT administered with vitamin D supplementation. 5. Based on the comparison of two groups, determine the clinical and prognostic significance of adding vitamin D during allergen-specific immunotherapy (ASIT) in patients with seasonal allergic rhinitis sensitized to ragweed pollen. A total of 125 patients with allergic rhinitis sensitized to ambrosia pollen who underwent ASIT were included in the dissertation study. All patients were divided into two groups according to the ASIT treatment protocol used (ASIT alone or a combination of ASIT with vitamin D). The clinical studies were conducted in accordance with national and international bioethics requirements and were approved by the Ethics Committee of Bogomolets National Medical University. The following research methods were employed: Clinical methods: medical history, questionnaires, physical examination, assessment of AR control using the Visual Analogue Scale (VAS), and evaluation of the frequency of topical glucocorticosteroid (tGCS) and antihistamine (AH) use; Laboratory methods: determination of serum 1,25(OH) vitamin D levels, total IgE, ambrosia pollen-specific IgE, and analysis of the functional activity of peripheral blood cells with cytokine production (pro-inflammatory and anti-inflammatory: IL-4, IL-10, IL-13, TGF-□, and IFN-□); Statistical methods: processing of the obtained results using IBM SPSS Statistics Base v.22, STATA 19 and R. Before initiation of ASIT, the total IgE (tIgE) level in all patients of the first group exceeded reference values and amounted to 287.8 ± 114.7 kU/L. One year after the start of treatment, tIgE increased insignificantly to 313.9 ± 117.0 kU/L ($p > 0.2$), and after two years it decreased insignificantly to 297.6 ± 115.8 kU/L ($p > 0.4$). Thus, over the two years of ASIT administration, tIgE concentration did not change statistically significantly. Similarly, IgEAmb a1 showed no substantial changes in Group 1 during the two-year period. Prior to treatment, it was 22.2 ± 11.1 kUA/L. After one year, IgE Amb a1 increased insignificantly to 23.5 ± 12.1 kUA/L ($p > 0.5$), and after two years it decreased insignificantly to 21.7 ± 13.2 kUA/L ($p > 0.4$). Therefore, this parameter also did not demonstrate statistically significant changes during the two years of ASIT.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Колесникова ОЛ. Вітамін D як потенційний підсилювач ефективності алерген-специфічної імунотерапії у пацієнтів з алергічним ринітом, сенсибілізованих до пилку амброзії. Імунологія та алергологія: наука і практика. 2024;1:16-26. doi: 10.37321/immunology.2024.1-03.

- Колесникова ОЛ. Цитокіновий профіль у пацієнтів з алергічним ринітом сенсибілізованих до пилку амброзії при алерген-специфічній імунотерапії з додаванням вімаміну D. Імунологія та алергологія: наука і практика. 2025;1(25):66-74. doi: 10.37321/immunology.2025.1-07.
- Колесникова ОЛ. Особливості алерген-специфічної імунотерапії в комбінації з вітаміном Д у пацієнтів з алергічним ринітом, сенсибілізованих до пилку амброзії. Імунологія та алергологія: наука і практика. 2025;2:49-56. doi: 10.37321/immunology.2025.2-08.
- Kolesnykova, O., & Repa, L. (2025). EFFICACY OF ALLERGEN-SPECIFIC IMMUNOTHERAPY IN PATIENTS WITH ALLERGIC RHINITIS SENSITIZED TO AMBROSIA POLLEN IN COMBINATION WITH VITAMIN D. Immunology and Allergology: Science and Practice, (3), 13-20. https://doi.org/10.37321/immunology.2025.3-02

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U000023

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Курченко Андрій Ігорович
2. Andrii I. Kurchenko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.08

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-6858-2025

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабаджан Володимир Данилович

2. Volodymyr D. Babadzhan

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.11

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-3939-4209

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зубченко Світлана Олександрівна

2. Svitlana O. Zubchenko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.03

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0003-4471-4884

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Царик Владислав Вікторович

2. Vladyslav V. Tsaryk

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.03.08

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-5658-9737

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобир Віталій Васильович
2. Vitalii V. Bobyr

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 03.00.06

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-8310-8011

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Науменко Олександр Миколайович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Науменко Олександр Миколайович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Паливода Роман
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна